Sayı – 7

Harp Mecmuası

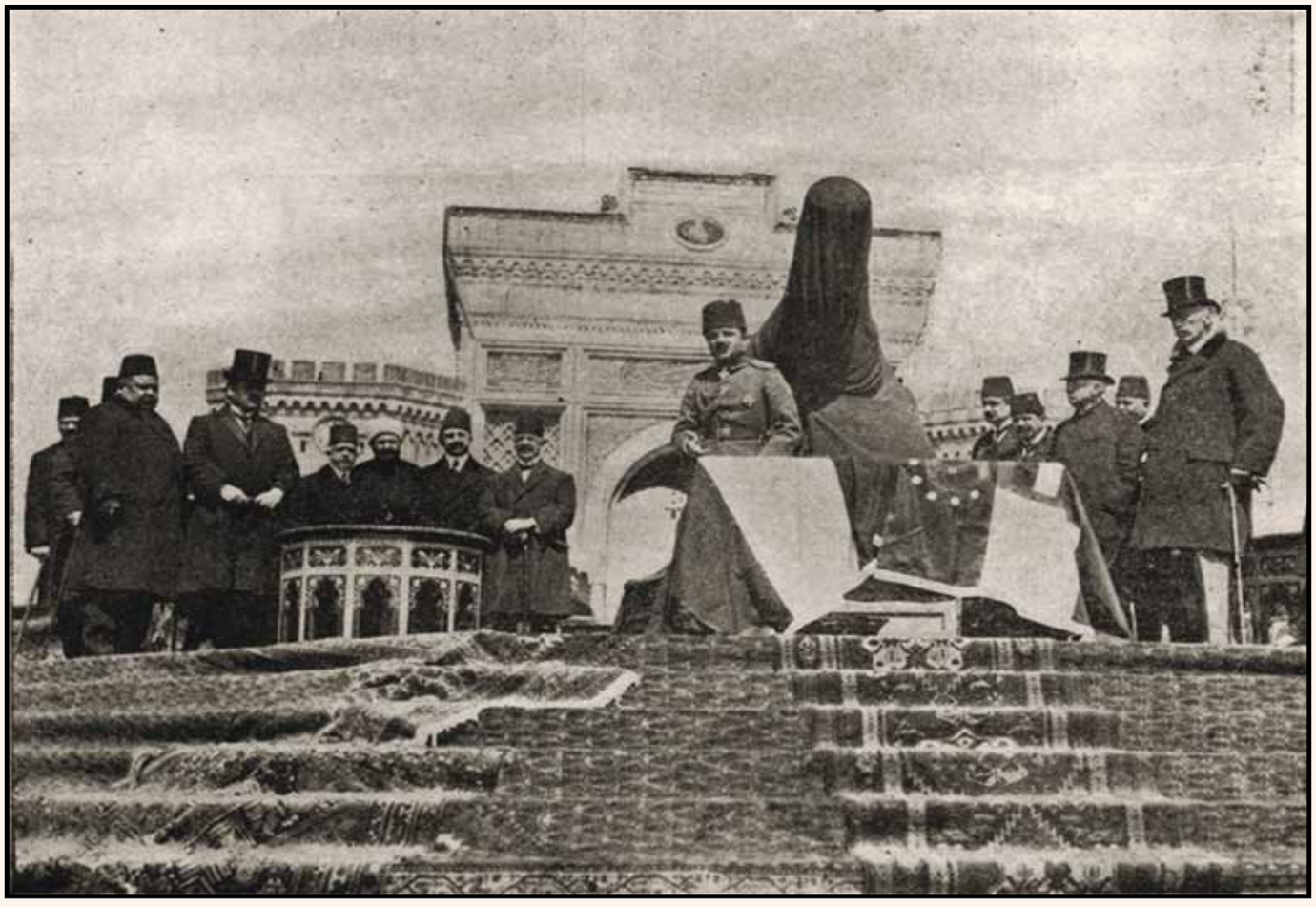
Yıl – 1

Mart 1332 | **Fiyatı: 20 para** | **Cemaziyelahir 1334**

İdârehâne: İstanbul – Cağaloğlu
Kapalıfurun Sokağı numro 6
(Telefon 1854)

On beş günde bir çıkar asker ve
muharebeden bahs eder risale-i musavvere

İstanbul ve vilayât için posta
ücreti de dahil olduğu halde bir
yıllık iştirak bedeli **15** kuruş

"Hatıra-i Celâdet" Topu

Sağında bulunanlar: Şehzade Mecid ve Ömer Hilmi efendiler hazeratıyla Şeyhülislam ve Sadr-ı azam paşa, Bulgaristan Sefiri, Hariciye Nazırı Halil Bey, Ziraat Nazırı Nesimi Bey Solında bulunanlar: "Sağdan sıra ile" Almanya sefiri Kont Meternih, Avusturya sefiri Marki Pallaviçini cenabları, Hacı Adil Bey, Midhat Şükrü Bey, Polis Müdürü Bedri Bey.

Beyazıt Meydanı'na vaz' olunan topun resm-i küşâdında Başkumandan Vekili tarafından nutuk îrâd olunurken

T.C. BAŞBAKANLIK
BASIN YAYIN VE
ENFORMASYON
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Harp Mecmuası

Cemaziyelahir, 1334

(Mart 1915)

T.C. BAŞBAKANLIK
BASIN YAYIN VE ENFORMASYON
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mareşal Makenzen'in Sirkeci'de kendisini selamla karşılayan bir kıt'a-i askeriyemizi teftişi

Başkumandan Vekili Enver Paşa ile Mareşal Makenzen birinci defa görüşüyorlar

bi't-tab' bunlardan bahs edilmeyecekdir.

Galeriler yukarıda tarif etdiğim birinci maksad için düşman siperleri yakınına kadar vardıkdan sonra nihayetine husule getireceği tesire ve galeri nihayetinin zeminden olan mesafesine göre imla hakkı (barut, dinamit vesair mevad-ı nariye) vaz' edilir zeminden olan mesafe metre olduğu halde bu imla hakkının mikdarı da hatta üç beş tûl kadar tezayüd eder.

Sonra bu imla hakkından geriye doğru ve yine husule getireceği daire-i tesire tabi' olmak üzre galerinin içi duvar gibi örülür. Fakat bundan evvel imla hakkında galerinin medhaline kadar bir kaç aded nâkiller temdid edilir. Bunlar hitam buldukdan sonra siper dahilinde elektrik makinesi ile lağımlara ateş verilirse imla hakkının mevzu olduğu toprak kısmı kamilen ber-heva edilmiş olur.

Lağımlardan bir hüsn-i tesir hasıl edilmek için bunların münferiden değil bir kaç lağımın aynı zamanda ateş edilmesi lazımdır.

Lağım muharebatında düşmana karşı ihraz-ı faikiyet için daima düşmanın altında kalmaya gayret edilmelidir. Yani ileriye doğru galeri hafr edilirken

Feld Mareşal Fon Makenzen cenabları ve el yazısı ile imzası

Bonsartirozyel 24/28.3.1916.

MAKALE-İ MAHSUSA

"Altıncı sayıdan mâba'd"

Galerilerin tertib ve hafrında itinayı mahsus şartdır. Düşmanın hiç bir vechile bunu keşf edememesi temin-i maksad için lazımdır. Çünkü aksi takdirde düşmandan mukabil lağımlar ile bizim tarafdan yapılacak lağımları tesirsiz bırakabilir.

Binaenaleyh bu lağım muharebatı bugünkü muharebelerin en esaslı ve tesirlisidir. Her iki taraf karşı karşıya bulunan siperlerinden itibaren tahte'z-zemin daimi suretde bir faaliyet ibraz etmekdedir.

Çanakkale muharebatında gerek bizim ve gerek düşman tarafından her vakit lağım muharebeleriyle uğraşılmakda olduğu her günkü tebliğ-i resmîler bildiriyordu.

Galeriler hafr edildikden sonra lağım ne suretle tertib edilir kısaca bunu da tarif edelim:

Galerilerin hafrı istihkam sınıfının vazifesi olduğu söylemiş idik. Binaen aleyh bunun ne vechile kazıldığı ve ileriye gidildikce toprağın sükut etmemesi için galer dahiline ne yolda ahşab çerçeveler vaz' edildiği buna mahsus olan talimnamede münderic olduğundan

مارشال ماکنزنك سركه جيده كندیسنی سلامله قارشیلایان برقطعهٔ عسكریمزی تفتیشی

پاش‌قوماندان وكيل انور پاشا ايله مارشال ماكنزن برنجی دفعه كورو‌شيورلر

فلد مارشال فون ماكنزن جنابلرى و آل پاريسى ايله امضاسى

Bonsartirozyel 24/28.3.1916.

بالطبع بونلردن بحث ايدلميه جك در.
غالريلر بوقاريده تعريف ايتديكم
برنجى مقصد ايچون دشمن سيپر
لرى يقينه قدر وا دفدن صكره
نهايتنه حصوله كتوره‌جكى تأثيره
و غالرى نهايتنك زميندن اولان
مسافه‌سنه كوره املا حق (بار ت.
ديناميت وسائر مواد ناريه) وضع
ايديلور زمينندن اولان مسافه
متره اولديغى حالده بو املا حقنك
مقداريده تى اوچ يش طون قدر
تزايد ايدر.
صكره بو املا حقندن كيرى يه
طوغرى و يينه حصوله كتوره‌جكى
دئرهٔ تأثيره تابع اولق اوزره غالر
يتك ايچى ديوار كبى اورليور.
فقط بوندن اول املاحقنده غالريتك
مدخله قدر بر قاچ مدد تفلر
تديد ايديلور. بونلر ختام بولدقدن
صكره سيپر داخلنده الكتريق
ماكنه‌سى ايله لغمره اتش ويريلورسه
املاحقنك موضوع اولديغى طوپراق
قسمى كاملاً برهوا ايدلش اولور.
لغملردن برحسن تأثيرحاصل
ايدلك ايچون بونلرك منفرداً دكل
بر قاچ لغمك عينى زمانده اتش
ايدلمسى لازمدر.
لغم محاربانتدر. دشمنه قارشى
احراز فائقيت ايچون دائماً دشمنك
التنده قائمه غيرت ايدليدر. يعنى
ايلرى يه طوغرى غالرى حفر ايديلوركن

مقالهٔ مخصوصه

« آلتنجى سايدن مابعد »

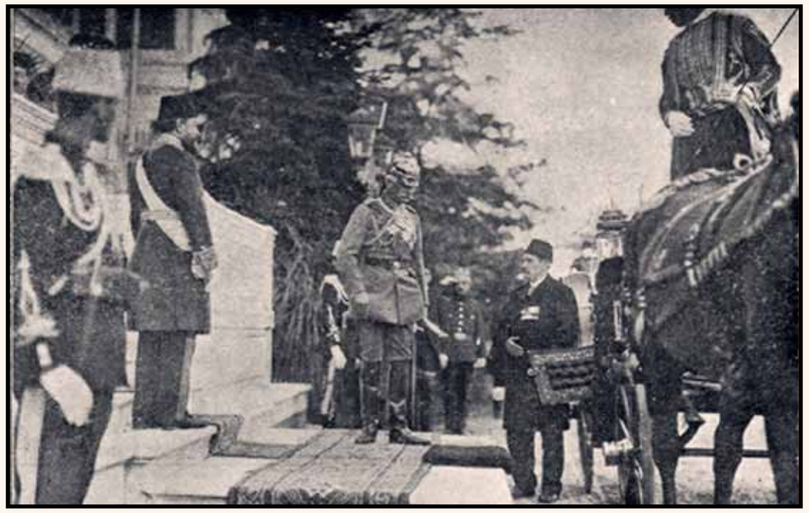
غالريلرك ترتيب و حفرنده اعتنا مخصوص شرطلدر. دشمنك هيچ بر وجهله بوفى كشف ايدمه مامسى تأمين مقصد ايچون لازمدر. چونكه عكس تقديرده دشمنده مقابل لغملر ايله بزم طرفدن پاپيله جق لغملرى تأثيرسز برافه‌يلور.

بناء عليه بو لغم محاربانى بو كونكى محاربه‌لرك الك اساسلى و تأثيرليسى در. هرايكى طرف قارشى قارشيه بولنان سيپرلردن اعتباراً تحت الزمين دائمى صورتده برفعاليت ابراز ايتمكده‌در.

جدى قلعه محاربانده كرك برم وكرك دشمن طرفندن هروقت لغم محاربه‌لريله اوغراشلمقده‌اولديغى هر كونكى تبليغ رسميلر يله‌در. بيوردى.

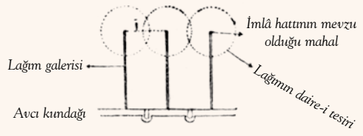
غالريلر حفر ايدلدكدن صكره لغملرنه صورتله ترتيب ايديلورقيصه‌جه بوفى ده تعريف ايده‌لم:

غالريلرك حفرى استحكام صنفنك وظيفه‌سى اولديغى سويلمش ايدك. بناءً عليه بونك نه وجهله قازلديغى و ايلرى يه كيدلدكجه طوپراغك سقوط احتمالى ايچون غالرى داخلنه نه يولده خشاب چرچيوه‌لر وضع ايدلديكى بوكا مخصوص اولان تعليمنامه‌ده مندرج اولديغندن

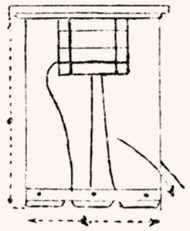
Feld Mareşal Makenzen saray-ı hümayundan avdetde

Lağım galerilerinin tûlı elli metreye kadar olabilir. Daha ziyade olursa derununda çalışacak olan efrada hava isali güçdür. Lağım galerilerinde en ziyade nazar-ı dikkate alınacak husus da havadır. Galeri içinde havanın ileriye sevki için mahsus aletler mevcuddur. Bu tertibatın cümlesi bi't-tab' mahremdir.

düşmanın da mukabil tertibatı his olunursa istikametine nazaran heman

Şekil 3
Keza lağım sandığının mukatta'-i afakîsi

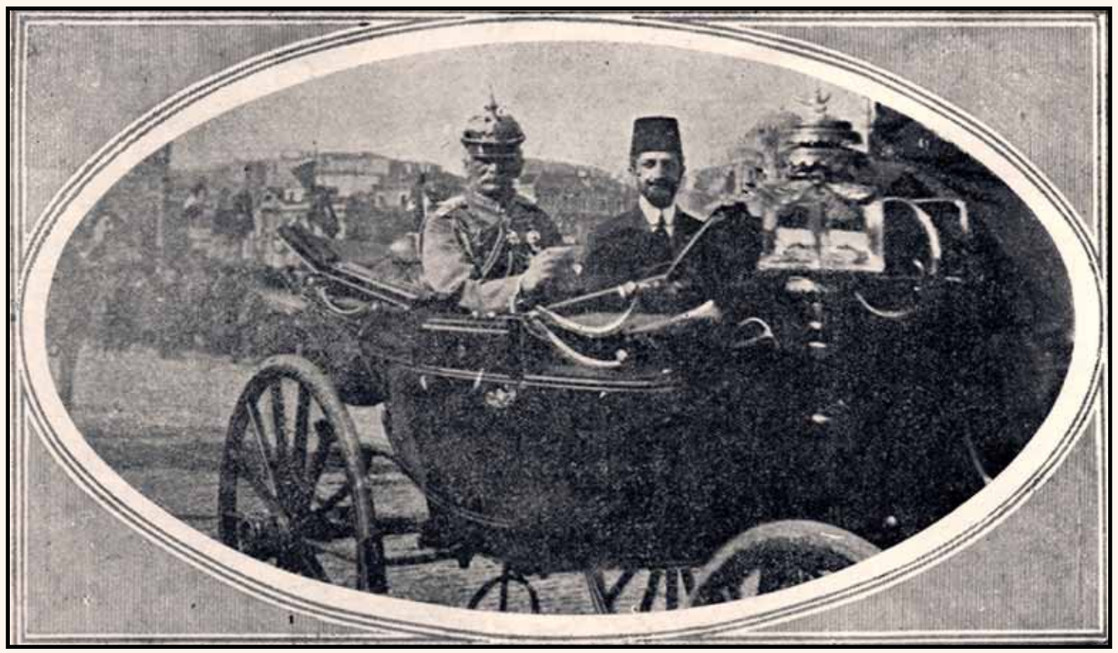

Lağım sandığının sıuret-i tertibi ve ifa-yı fi'il etmesi:

Sandık derununa madde-i nariye ile fitil ve fünyeler şekilde görüldüğü üzre konulur. Sandığın kapağı emniyet mili üzerine yatırılır. Bu kapağın iç tarafında tespit edilen musademe fünyelerinin emniyet halkaları aynı zamanda küçük teller ile sandığın ön cidarına rabt edilir. Sandık tahte'z-zemin konulup emniyet mili çıkarılınca sandık kapağı hafifce musademe fünyelerinin tellerine asılı kalır. Toprağın üzerine basılınca kapak sükut ederek musademe fünyesi ateşlenir ve lağım işti'al eder.

ânın altına inmeye ihtimam olunmalıdır. Burada kim daha altda kalırsa fâikiyet ândadır.

Galeriler hafr edilirken düşmanın katiyen bunu sezmemesi şartdır. Ânın için gayet usuletle hafriyat icra edilmelidir. Ve çıkan toprak da düşmanın tayyarelerinden saklanmak üzre siperin civarına dağıdılmalıdır.

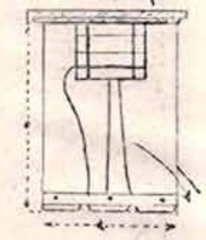
Füller Mareşal Makenzen Galata Köprüsünden geçerken

فلد مارشال ماکنزه سرای همایونده عودتده

دشمنك‌ده مقابل ترجیاتی حس اولنورسه استقامتنه نظراً همان

شکل ۳
کذالکم صندیغنك مقطع افقیسی

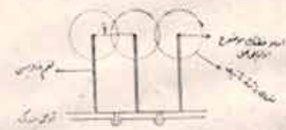

لغم صندیغنك صورت ترتیبی و ایفای فعل اجنسی :

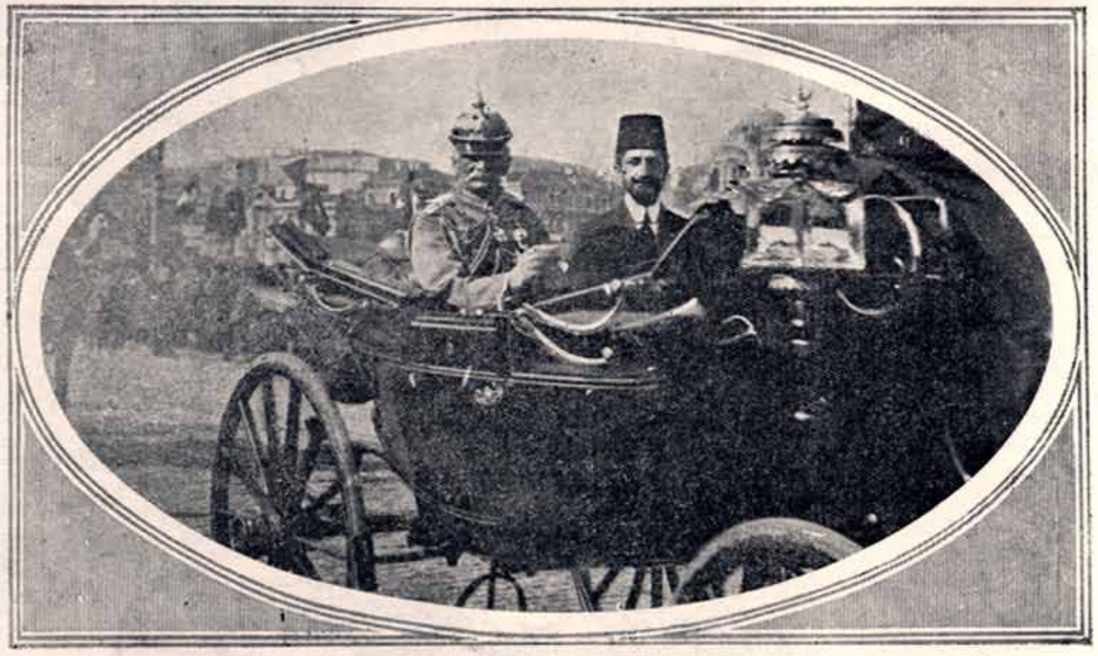
صندق درونشه مادهٔ ناریه ایله فتیل وفونیه‌لر شکلده کوردیکی اوزره قویلور . صندیغنك قپاغی امنیت میلی اوزرینه یاپیلیر. بو قپاغك ایچ طرفنده‌کی امنیت اجزاسی مصادمه فونیه‌لرینك امنیت خلقه‌لری عین زمانده کوچوك تللر ایله صندیغك اوك جدارینه ربط ایدیلیر. صندق تحت الزمین قونیلوب امنیت میلی چیقاریلنجه صندق قپاغی خفیفجه مصادمه فونیه‌لرینك تللرینه ثقیل قالو . طورابلغك اوزرینه‌کی صیلنجه قپاغی سقوط ایدرك مصادمه فونیه‌سی آتشلنیر ولغم اشتعال ایدر.

انك آلته ایمکاهتمام اولنملیدر. پورادهکیم دها اندهٔ قالیرسه فاعلیت آنده‌در .

غالیلر حفر یدیلیرکن دشمنك قطعیاً یونی سزمه‌سی شرطدر. انك ایچون غایت اصولنله حفریات اجرا ایدلمدر. وچیقان طوپراقده دشمنك طیاره‌لرندن صاقلانمق اوزره سیرك جوارینه طاغیدیلیدر .

لغم غالیلرینك طولی الی مترهیه قدر اولهبیلور. دها زیاده اولورسه درونده چالیشه‌جق اولان افراده هوا ایصال کوچدر. لغم غالیلرنده الك زیاده نظر دقته آلنه‌جق خصوص‌ده هوادر. غالری ایچنده هوانك ایلرلیه‌سوقی ایچون مخصوص آلتلر موجوددر. پوتریانك جله‌سی بالطبع محرمدر.

فلد مارشال ماکنزه غلطه کوپرسندن کچرکن

Medine-i Münevvere'de: Başkumandan vekili ile Dördüncü Ordu kumandanı büyük bir merasim-i dîniye ile Ravza-i Mutahhara'ya şeref-i takarrübleri

1- Beyrut Müftüsü
2- Şam nakîbü'l-eşrâfı
3- Şerif Faysal Bey
4- Veled Çelebi Efendi
5- Şam Müftüsü
6- Harem-i Şerif Müdürü
7- Cemal Paşa
8- Enver Paşa

İkinci resim — Başkumandan Vekili ile Dördüncü Ordu Kumandanı Tarsus'ta

Üçüncü resim — Başkumandan Vekili kanal yolunda günden güne terakki eden ray tefrişatını tetkikte

Dördüncü resim — Medine-i Münevvere İstasyonu'nda Başkumandan Vekili Enver Paşa

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨

مدينهٔ منوره‌ده: باش قوماندان وكيلى ايله دردنجى اردو قوماندانى يوك بر مراسم دينيه ايله روضهٔ مطهره‌يه شرف تقربلرى

١ — بيروت مفتيسى
٢ — شام نقيب الاشرافى
٣ — شريف فيصل بك
٤ — ولد چلبى افندى
٥ — شام مفتيسى
٦ — حرم شريف مدورى
٧ — جمال پاشا
٨ — انور پاشا

ايكنجى رسم — باش قوماندان وكيلى ايله دردنجى اردو قوماندانى طرسوسده .

اوچنجى رسم — باش قوماندان وكيلى قنال يولنده كوندن كونه ترقى ايدن راى تفريشاتنى تدقيقده

دردنجى رسم — مدينهٔ منوره استاسيونده باش قوماندان وكيلى

Başkumandan Vekili Bi'rü's-seb'de Dördüncü Ordu kıt'âtından kanala hareket eden bir kıt'anın resm-i geçidinde

Medîne yolında Başkumandan Vekili: İstasyonda cemaatle öğle namazını edâdan sonra şürefâ ile müsahabede

"sağdaki resim" Başkumandan Vekili İskenderun mıntıkasında askerî manevrada

Başkumandan Vekili kanal yakınında mücahidîn rüesâsıyla görüştürlerken

"sağdaki resim" Sefer-i mücahidîn rüesâsından biri Başkumandan Vekili huzurunda nişan talimi yapıyor

باسه قومانه اده وكيلى
بئر السبعده: دردنجى
اردو قطعاتندن قنال
حركت ايدن بر قطعه
نك رسمى كچيدنده

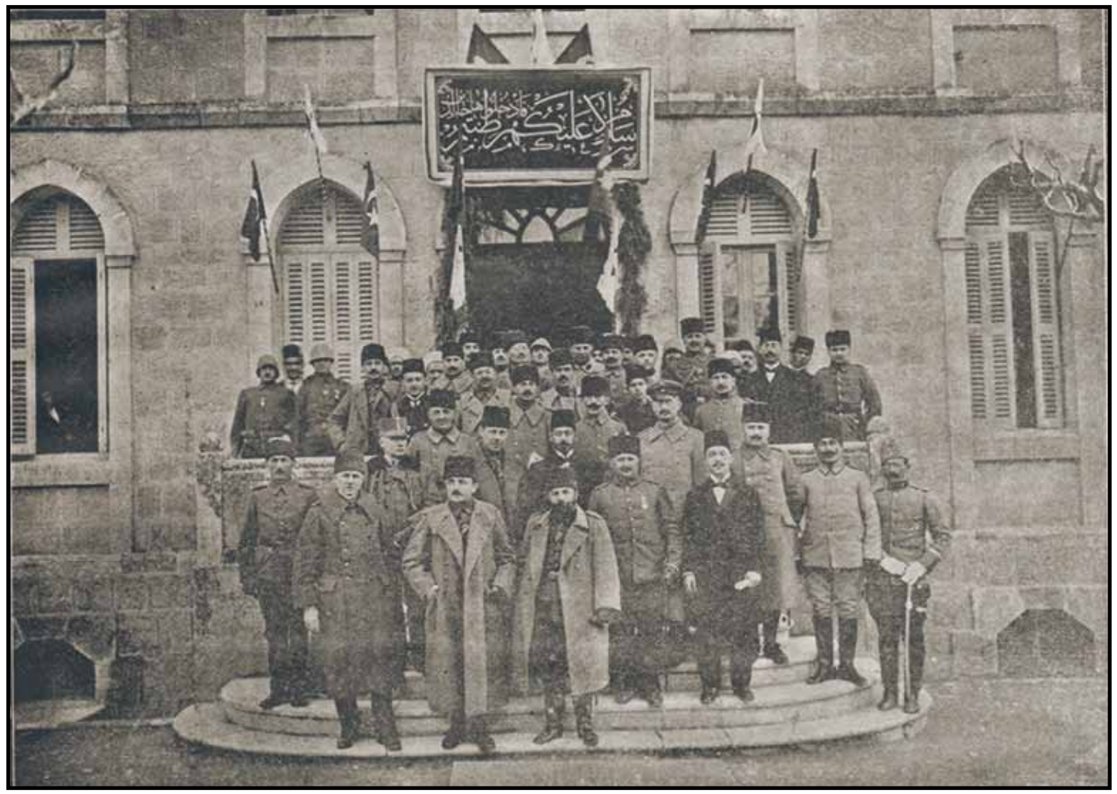

سه‌يه‌يولنده باسه‌قومانه اده وكيلى: استاسيونده جماعتله اوكله نمازينى اداء نصكره شرفايد مصاحبه‌ده
«صاغدهكى رسم» باسه‌قومانه اده وكيلى اسكندرونده منطقه‌سنده عسكرى مانوره‌ده

باسه قومانه اده وكيلى قنال يقينده مجاهدين رؤساسيله كورشورلركن
«صاغدهكى رسم» صف مجاهدين رؤساسندن بريى باسه قومانه اده وكيلى حضورنده نشانه تعليمى ياپيور

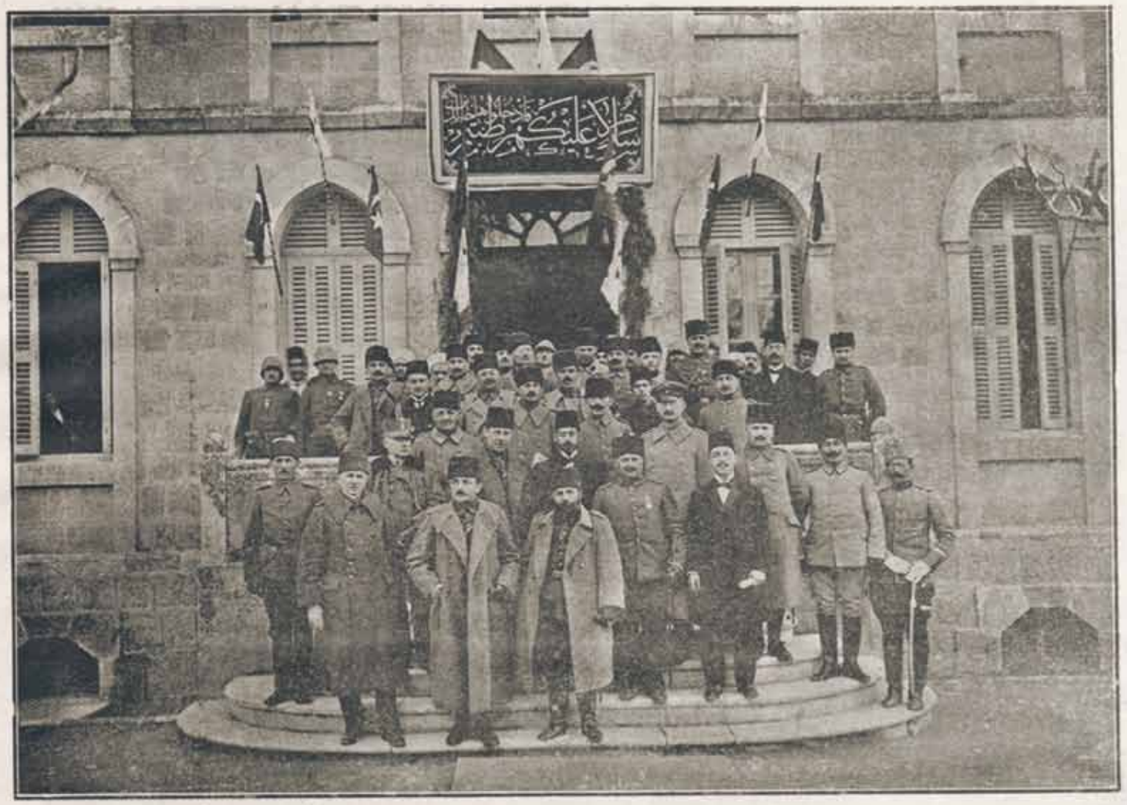
[ve Almanya ataşe militerleriyle karargah-ı umumi ve dördüncü ordu karargahından bir kısım maiyyet]

Kudüs-i Şerif'te Selahaddin Eyyûbî Medresesi'nin resm-i küşâdında

[Ortada Enver Paşa, solında Cemal Paşa, sağında Bronzar Paşa, arkada Avusturya]

Bi'rü's-seba'da: Başkumandan vekili Enver Paşa ile Cemal Paşa – Süveyş Kanalı'na doğru teftişe hareket

[اورتاده انور پاشا ، صولنده جمال پاشا ، صاغنده برونزار پاشا ، آرقده آوسترويا]

[و آلمانيا آتاشه ميليترلريله قرارگاه عمومى وارديجى اردو قرارگاهندن بر قسم معيت]

قدس شريفده : صلاح الدين ايوبى مدرسه‌سنك رسمى كشادنده

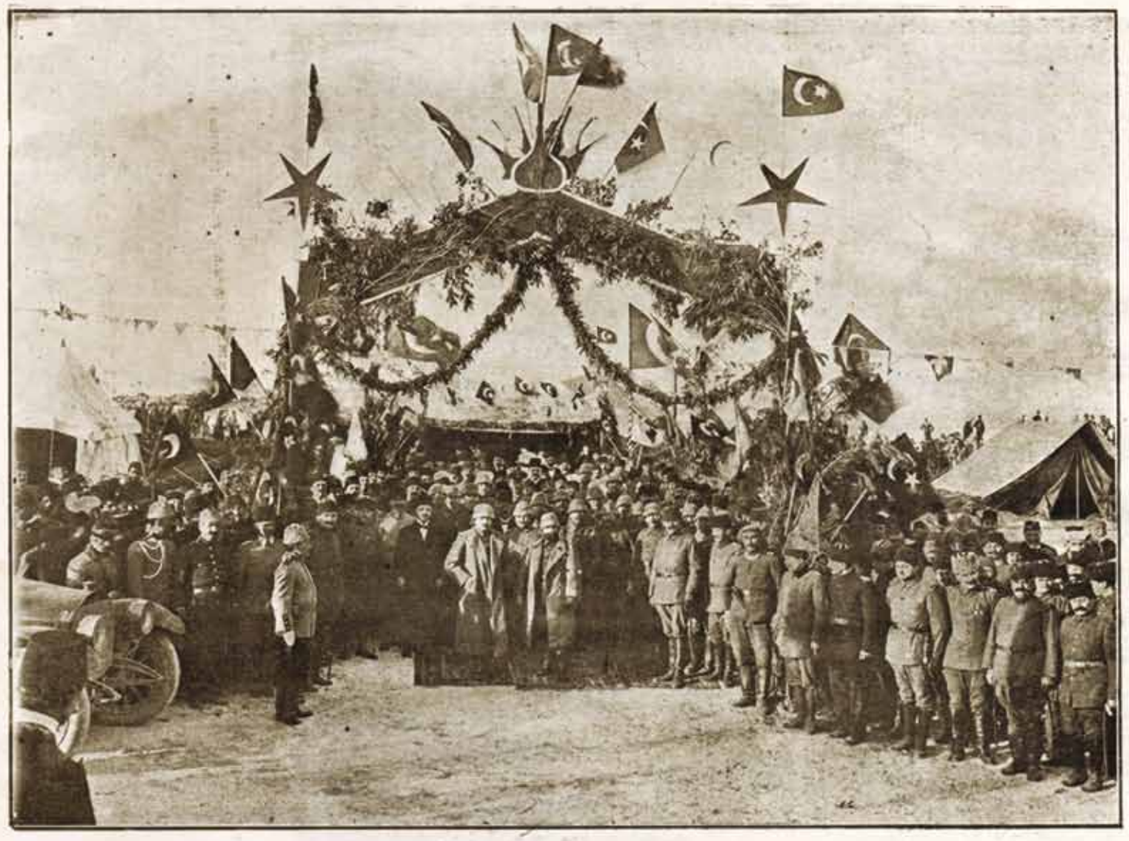
بئر السبيعده: باش قوماندان وكيلى انور پاشا ايله جمال پاشا — سويش قنالنه دوغرو تفتيشه حركت

Başkumandan Vekili Enver Paşa, solında Dördüncü Ordu Kumandanı Cemal Paşa ile maiyyetleri Kudüs-i Şerif medhalinde: ahâli-i mahalliye tarafından tertip edilen tâk-ı sürûr altında

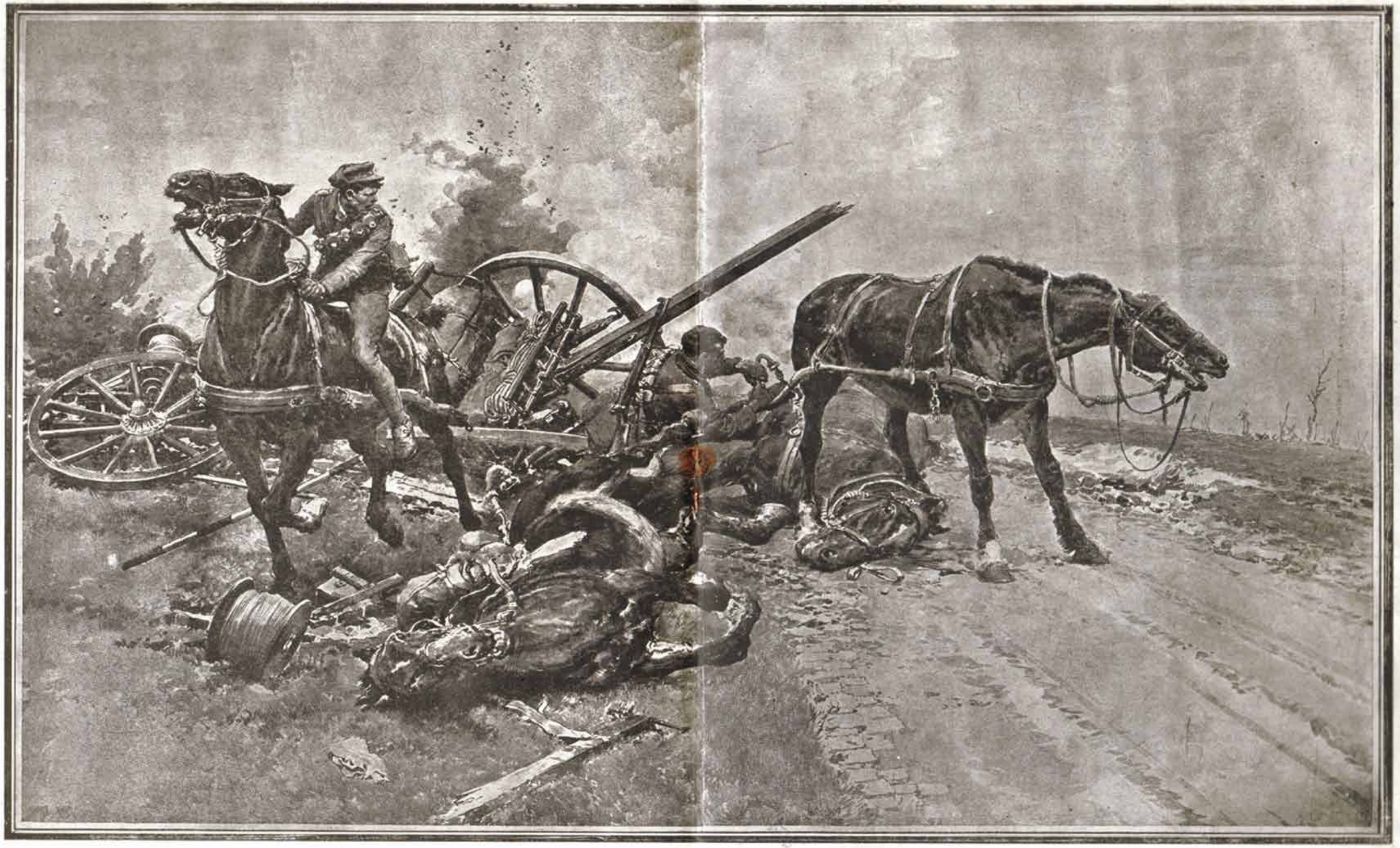
Kudüs-i Şerif'te Mescid-i Aksâ avlusında Başkumandan Vekili'ne intizar

باش قوماندان وکیلی انور پاشا، صولنده دردنجی اردو قوماندانی جمال پاشا ایله معیتلری قدس شریف مدخلنده:
اهالیٔ محلیه طرفندن تزیب ایدیلن طاق سرور آلتنده

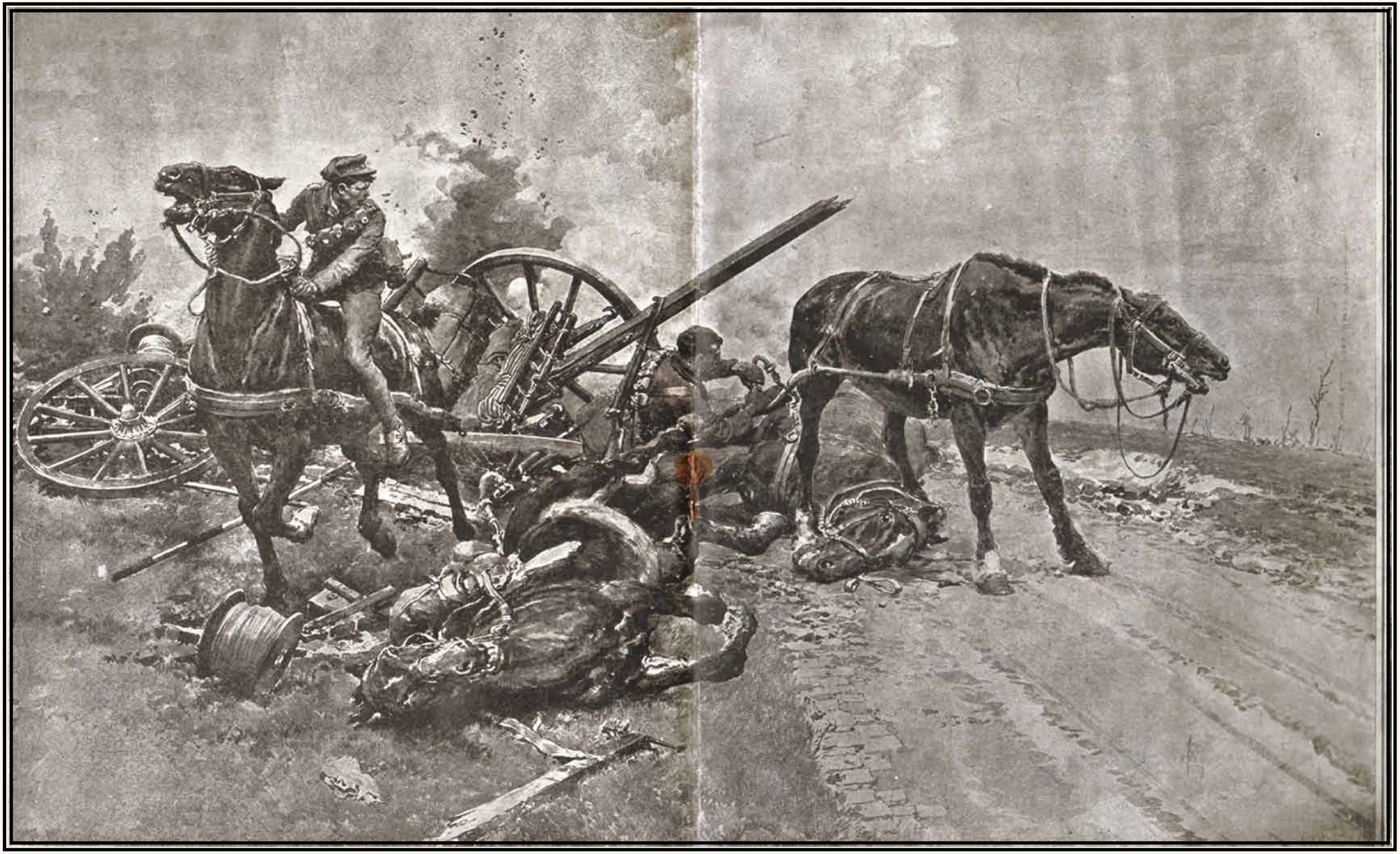
قدس شریفده مسجد اقصا آولوسنده باش قوماندان وکیلنی انتظار

« چناق قلعه محاربه‌سی مناقبندن »

سد البحرده تلغراف مالزمه‌سنی طاشیان انکلیز تلغراف آرابه‌سنك موفق طوپجی مرمیلریمز آلتنده پارالامسی

« صاغ قالان ایکی حیوانی قورتارووب آتلمزدن فراره موفق اولدقلری ایچون بو ایکی انکلیزه حرب مدالیه‌سی لایق کورولمش ، و فراری بیوك بر موفقیت صایان انکلیزلر بو لوحه‌یی غزه‌لرینه باصمشلردی »

"Çanakkale muharebesi menakibinden"
Seddülbahir'de telgraf malzemesini taşıyan İngiliz telgraf arabasının muvaffak topçu mermilerimiz altında paralanması
"Sağ kalan iki hayvanı kurtarıp ateşimizden firara muvaffak oldukları için bu iki İngiliz'e harp madalyası lâyık görülmüş ve bu firarı büyük bir muvaffakiyet sayan İngilizler bu levhayı gazetelerine basmışlardı."

bulunduk. Uzun boyundan, geniş göğsünden, iri çehresinden, ak ve seyrek sakalından münteşir heybetler arasında, daima müşfik bakan gözleri, o metin ve muhîb cismin içinde hassâs ve rakîk bir rûhun gizlendiğini haber verirdi.

Büyük ve yekpare bir mermer heykel üstüne konmuş bir arslan başı tasavvur ediniz: İşte Mehmed Fazıl Paşa'nın dururken aldığı şekl-i haricî!.. Fakat o nüvaz-şikâr nazarların tevali-i in'itafıyla konuşmaya ve bahs, ailesinin reis-i muazzamı ve hissiyat ve harekatının mürşidi, nazımı, pîri Şeyh Şamil ile şeyhin necl-i necibi Gazi Mehmed Paşa'ya -ki Mehmed Fazıl Paşa'ya eniştelikle de bir karabet-i munzammesi vardı- intikal edince o hayırhâh bakışlı mavi gözlerinin tabaka-i karniyyesi birden bire kızarır ve ağlar, ağlardı. Dağlarına Rusların elli sene ateş ve ölüm yağdırdığı Kafkasya'nın yâd-ı hicranı yolunda Mehmed Fazıl Paşa'nın gözleri altmış sene yaşlar akıtdı. Pek az kalb-i beşer vardır ki bir teessür-i necibi kudret ve şiddet-i evveliyesiyle bu kadar uzun müddet muhafaza edebilmiş olsun!...

O daima Kafkasya'yı söylemekle mahzuz ve öyle zann ederim ki mütesellî idi. Şeyh Şamil'le beraber nasıl harb etdiklerini ve yine birlikde esir düşerek esaretde nasıl yaşadıklarını hikaye etdiği zaman, sade ve basit sözlerden müteşekkil ifadesi o kadar samimi ve canlı bir belagat alırdı ki adeta o vekayi' ve menazırı kendi gözlerimle görür ve o velvele-i vegayı kendi kulaklarımla işidir gibi olurdum. Kafkasya'nın birgün behemehal bize avdet edeceğine kani' ve mu'tekid idi. Çünkü seyyid ve senedi Şeyh Şamil hazretleri bu kanaatle yaşamış, bu itikad ile döğüşmüş ve bu iman ile ölmüşdü!..

Şehid Mehmed Fazıl Paşa

Mehmed Fazıl Paşa derdi ki:

— Biz Rusya'da iken bir gün Şeyh Şamil, evlad ve ekaribini nezdine davet etdi. Ve Kafkasya'yı Ruslardan istirdad için her fırsatdan bi'l-istifade ve son ferdimiz kalıncaya kadar hepimizin çalışmamızı bize vasiyet suretinde tavsiye etdikden sonra, "Kafkasya Osmanlı padişahınındır. Moskoflardan kurtarır kurtarmaz, mülkü sahibine

DAĞISTANÎ MEHMED FAZIL PAŞA

Birinci Ferik Dağıstanî Mehmed Fazıl Paşa (Kutü'l-Amare) önünde şehid oldu. Herkesin tanıdığı, herkesin sevdiği ve hürmet etdiği bir adam... Her semi'a mülayim ve her kalbe mûnis gelen bir isim daha, vatanımızın sine-i hâkından tarihimizin ka'riyâdına intikal ediyor.

Mehmed Fazıl Paşa hayat-ı mücahedeye akrabasından büyük Şeyh Şamil'in maiyyetinde dahil olurken henüz yedi yaşında idi. Bir gayz-ı bî-emân ile Kafkasya'ya elli sene mütevaliyen yağan Moskof güllelerinin son daneleri, bu necib Kafkasyalının beşiği etrafına düşmüşdü. Son vatan müttehizi olan Irak'ın kalbgâhına atılan İngiliz mermileri de göğsü ve tabutu üstünde patladı. Bu yeryüzünde o muazzam ibtidaya bundan layık bir intiha-yı muhteşem olamaz.

Dünyanın en mahir cündisi ve silahşörü bulunduğu müttefikun aleyh olan Mehmed Fazıl Paşa'nın rahş-ı gazası önüne takdir-i ezelî, biri masum, diğeri muhib, iki binek taşı vaz' etmişdi: Beşiğinden süvar olduğu semend-i celadetden tabutunun üstünde indi!...

Vatan-ı aslîsinin girîv-i azm u rezmiyle nesîs-i ihtizar ve inkisarını aynı aşk ve iman ile dinlemiş, Rusya çarının ihtişam-ı meşhun saraylarındaki altun düğmeli, sırma kordonlu hizmetleri, halife ordusunun vazî' ve mütevâzi' zabitliğiyle bi'l-iftihar mübadele etdikden sonra, bu devletin haricî, dahilî bir çok vekayi'i karşısında göğsünü tam kırk sene kurşunlara açarak dolaşmış bir canfeda-yı din ve vatan idi. Yedi yaşında aramaya başladığı şehadeti nihayet yetmiş yaşında ve en şerefli bir sahne-i mücadelede buldu. Na'aş-ı mübareki huzurunda hepimiz bâ-kemal ihtiram-ı rükû' etmeliyiz!...

Mehmed Fazıl Paşa'nın namını pek genç yaşımdan beri işidirdim. Mahiyet-i ef'âl ve ahlakına vâkıf olanlar, bu asil Dağıstanlıyı merdliğin, kahramanlığın, ulû cenabın bir timsal-i zî-hayatı suretinde gösterirler ve sena ederlerdi. Şahsını harb-i umuminin ilanından az evvel tanıdım. Bağdad'dan Kafkas daru'l-cihadına giderken Musul'dan geçmiş ve bir kaç gün kalmışdı. Bilahire Bağdad'da aylarca beraber

طاغستانى محمد فاضل پاشا

برنجى فريق طاغستانى محمد فاضل پاشا (كوة الاماره) اوكنده شهيد اولديغى، هر كسك طاتيدينى، هر كسك سوديكى وحرمت ايتديكى برآدم... هر سمعه ملايم وهر قلبه مونس كلان بر اسم دها، وطنمزك سينهٔ خاكندن تاريخمزك قعريادينه انتقال ايدييور.

محمد فاضل پاشا حيات مجاهدهيه اقرباسندن بيوك شيخ شاملك معيتنده داخل اولوركن هنوز يدى ياشنده ايدى. بر غيظ بى‌امان ايله قفقاسيه‌يه الى سنه‌متوالياً ياغان موسقوف كوللەلرينك صوك دانه‌لرى، بونجيب قفقاسيه‌لينك بشيكى اطرافنه دوشمشدى. صوك وطن متخذى اولان عراقك قلبكاهنه آتيلان انكليز مرميلرى‌ده كوكسى وتابوتى اوستنده پاطلادى. بو يريوزنده اومعظم ابتدايه بوندن لائق برانتهاى محتشم اولەماز.

دنيانك اك ماهر جنديسى وسلاحورى بولنديغى متفق عليه اولان محمد فاضل پاشانك رخش غزاسى اوكنه تقدير ازلى، برى معصوم، ديكرى مهيب، ايكى بيندك طاشى وضع ايتمشدى: بشيكندن سوار اولديغى سنه جلادتدن تابوتنك اوستنده ايندى!...

وطن اصليسنك غريو عزم ورزمه نسيس احتضار وانكسارينى عين عشق وايمان ايله دينكەمش، روسيه چارينك احتشام مشحون سرايلرنده‌كى آلتون تكمەلى، صيرمه قوردونلى خدمتلرى، خليفه اردوسنك وضيع ومتواضع ضابطلكيله بالافتخار مبادله ايتدكدن صوكره، بودولتك خارجى، داخلى بر چوق وقايعى قازشيسنده كوكسنى تام قرق سنه قورشونلره آچەرق طولاشمش بر جانفداى دين و وطن ايدى. يدى ياشنده آرامغه باشلادينى شهادتى نهايت يتمش ياشنده واك شرفلى برمحنهٔ مجادله‌ده بولدى. نعش مباركى حضورنده هيمز با كمال احترام ركوع ايتملى‌يز!...

محمد فاضل پاشانك نامنى پك كنج ياشمدن برى ايشيديردم. ماهيت افعال واخلاقنه واقف اولانلر، بواصيل طاغستانلينى مردلكك، قهرمانلغك، علو جنابك برتمثال ذى‌حياتى صورتنده كوسترلر وتنا ايدرلردى. شخصى حرب عمومينك اعلانندن آز اول طاتيدم. بغداددن قفقاس دارالجهادينه كيدركن موصلدن كچمش وبرقاچ كون قالمشدى. بالآخره بغداددە آيلرجه برابر بولندق. اوزون بويندن، كنيش كوكسندن، ايرى چهره‌سندن، آق و سيرمك صقالندن منتشر هيبتلر آراسنده، دائما مشفق باقان كوزلرى، اومتين ومهيب جسم ايچنده حساس ورقيق برروحك كيزلنديكنى خبر ويررديدى.

بيوك و يكپاره بر مرمر هيكل اوستنه قونمش بر آرسلان باشى تصور ايديكنز: ايشته محمد فاضل پاشانك طوركن آلديغى شكل خارجى!.. فقط او نوازشكار نظرلرك توالى' انعطافيله قونوشمغه وبحث، علم رئيس معظمى وحسيات وحركاتنك مرشدى، ناظمى، پيرى شيخ شامل ايله شيخك نجل نجيبى غازى محمد پاشايه ـ كه محمد فاضل پاشايه انشته لكله‌ده بر قرابت منضمه‌سى واردى ـ انتقال ايدنجه اوخير خواه باقشلى ماوى كوزلرينك طبقهٔ قرنيه‌سى بردن بره قيزارر و آغلار، آغلار، آغلاردى. طاغلرينه روسلرك الى سنه آتش وتولوم ياغديرديغى قفقاسيه‌نك يا. هجرانى بولنده محمد فاضل پاشانك كوزلرى آلتمش سنه ياشلر آقدرى. بك آز قلب بشر واردركه برتأثر نجيبى قدرت وشدت اوليه‌سيله بوقدراوزون مدت محافظه ايده‌بيلمش اولسون!.. او دائما قفقاسيه‌يى سويلكله محظوظ و اويله ظن ايدرم‌كه متسلى ايدى. شيخ شاملله برابر نصل حرب ايتدكلرينى و يىنه برلكده اسير دوشه‌رك اسارتده نصل ياشادقلرينى حكايه ايتديكى زمان، ساده و بسيط سوزلردن متشكل افاده‌سى او قدر صميمى و جانلى بر بلاغت آليردى‌كه عادتا او وقايع ومناظرى كندى كوزلرمله كورر واو ولوله وغلى كندى قولاقلرمله ايشيديرير كبى اولوردم. قفقاسيه‌نك بركون بيمه حال بزه عودت ايده‌جكنه قانع ومعتقد ايدى. چونكه سيد و سندى شيخ شامل حضرتلرى بو قناعتله ياشادش، بو اعتقاد ايله دوكوشمش و بو ايمان ايله ثولمشدى!..

شريف محمد فاضل پاشا

محمد فاضل پاشا ديردى‌كه:

— بز روسيه‌ده ايكن بركون شيخ شامل، اولاد و اقاربنى نزدينه دعوت ايتدى. و قفقاسيه‌يى روسلردن استرداد ايچون هر فرصتدن بالاستفاده و صوك فردمز قالنجه‌يه قدر هيمزك چالشمه‌مزى بزه وصيت صورتنده توصيه ايتدكدن صوكره، «قفقاسيه عثمانلى پادشاهنك‌در. موسقوفلردن قورتارر قورتارماز، ملكى صاحبنه

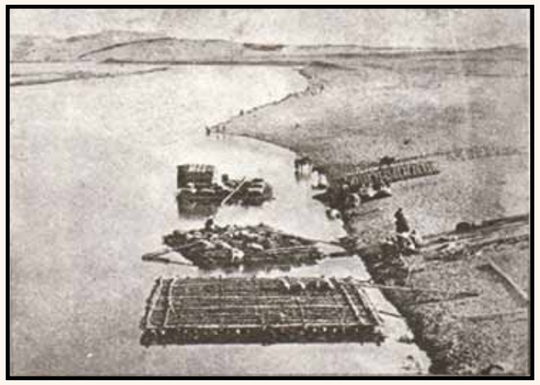
Keban madeninde Fırat Nehri'nin bir sahilinden diğerine ağırlık nakliyatı

Birecik'de Fırat nehrinden kayıklarla sahilden sahile nakliyat-ı askeriye

Diyarbakır'da Dicle nehrinde kelekle nakliyat

Cezire'de Dicle nehrinden Musul'a giden kelekler

24 Şubat 331 tarihinde rütbe-i şehadeti ihraz eylemiş olan mütekaid süvari birinci feriki Mehmed Fazıl Paşa

Şeyh (Şamil) Paşa'nın kayın biraderi olup Rusya mektebinde tahsil ederek imparator silahşörlerinden iken Dersaadet'e bilvürud ilticasına binaen uhdesine topcı sol kol ağalığı tevcihiyle Anadolu harb ordusuna memur edilmiş ve sağ kol ağası nasb edilmişdir (Mayıs 1298) [Mirlivalığa kadar terfi-i meratibi harbde ve bade'l-harb maiyyet-i seniyyede iken vukubulmuşdur.]

Maiyyet-i seniyyede yaver iken yaverlik ünvanının ibkasıyla altıncı ordu süvari alaylarında istihdam olunmak üzre mirliva iken Bağdad'da gönderilmişdir (Şubat 98). On altıncı süvari livası kumandanlığına tayin olunmuşdur (Haziran 99). Uhdesine feriklik rütbesi tevcihiyle Vezne ve Lahican kumandanlığına tayin olunmuşdur (Kanun-ı evvel 320). Pesve işinin hitamına kadar kalmak üzre altıncı süvari fırkası kumandanlığına tayin olunmuşdur (Haziran 320). Musul havalisinde Pesve'deki Kuva-yı Mütehaşşide kumandanlığında bulundukları sırada ibraz eyledikleri asar-ı tecellüd ve fedakarîye binaen rütbeleri birinci ferikliğe terfi' buyurulmuşdur (Kanun-ı sani 323) Pesve'de bulunan müşarün ileyh Bağdad'a avdetle altıncı ordu müşiriyeti vekaletini ifaya memur buyrulmuşdur (Temmuz 324) Musul ve havalisi kumandanlığı inzimamıyla Musul vilayeti valiliğine tayin buyrulmuşdur (Haziran 325). Taleblerine binaen tekaüdleri icra kılınmışdır (Kanun-ı sani 326). Eylül 330'da Kafkas cebhe-i harbinde üçüncü orduda süvari kumandanlığına ve altı ay sonra Irak cephesine tayin olunarak deruhde buyurdukları Aşair kumandanlığıyla Sayistepe muharebesinde vasıl-ı mertebe-i şehadet olmuşlardır.

Dağıstanî Mehmed Fazıl Paşa merhumun şehadetine ehibba-yı fazılasından şair-i şehîr Zehavîzade Cemil Efendi'nin inşâd etdiği tarih-i beliğ tamdır:

el-mevtü iz vatanü'l-ebiyyi muhaddedun
mecdun yüşayi'u av hayatun tahludun
lima neahu'l-berku kultu muerrihun
ve fi'ş-şehadeti bi'l-Iraki Muhammedun

1334

Harfiyyen tercümesi: İzzet-i nefs sahibi olan vatan düçar-ı tehdid olunca mevt, bir mecd-i müebbed veya bir ömr-i muhalliddir. Telgraf ölüm haberini getirdiği zaman tarih olarak dedim ki:

Mehmed Irak'da nail-i şehadet oldu!

teslim ediniz ve siz de memalik-i şahanenin başka taraflarında nasibinizi arayınız. Kafkasya'da kalırsanız belki içinizden veya evladınızdan biri şeytana uyarak, halife-i İslamı dil-gîr edecek veya şübheye düşürecek bir hareketde bulunur." dedi.

Mehmed Fazıl Paşa'nın nazarında Kafkasya, üstünde Şeyh Şamil'in kâid olduğu bir erike-i kudsiyet idi. Onun fevkinde halife-i İslamı ânın üstünde de ma'bud-ı inâmı görürdü.

Şeyhinin ruhu, bu mürid-i himmetinin akibet-i muazzamasıyla elbette mübahî, halife-i İslam'ın kalbi, saltanat ve hilafetinin bu hizmetkar cannisarından elbette memnun ve Rabb-i lem-yezelde bu mücahid ve şehid kulundan elbette ve elbette razıdır.

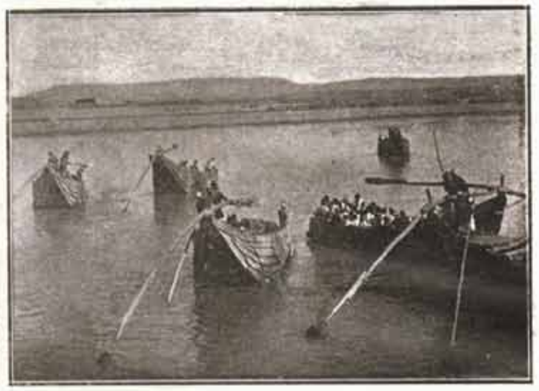
Revan-ı pakına el-Fatiha!...

Süleyman Nazif

* * *

کباده معدنده فرات نهرینك بر ساحلندن دیگربنه افراق نقلیاتی

بیره‌جکده فرات نهرندن قایقلرله ساحلدن ساحله نقلیات عسکریه

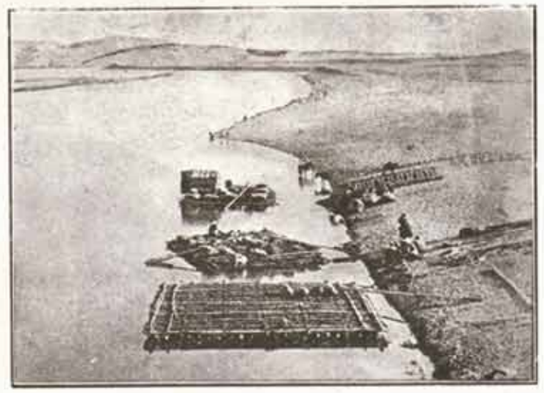
۲۴ شباط ۳۳۱ تاریخنده رتبهٔ شهادتی احراز ایلمش اولان متقاعد سواری برنجی فریق محمد فاضل پاشا

شیخ (شامل) پاشانك قاین برادری، اولوب روسیه مکتبنده تحصیل ایدرك ایمپراطور سلاحدور لرندن ایکن درسعادته پالورود التجاسنه بناءً عهدوسنه طوپچی صول قو. آغالغی توجیهیله آناطولی حرب اردوسنه مأمور ایدلش وصاغ قول آغاسی نصب ایدلشدر (مایس ۱۲۹۰) [میرلوالغه قدو ترفیع مراتبی حرزده و بعدالحرب معیت سنیه‌ده ایکن وقوعبولشدر].

معیت سنیه‌ده یاورایکن یاورلك عنوانیله ایفاسیله آلتنجی اردو سواری آلایلرنده استخدام اولونمق اوزره میرلوا ایکن بغداده کوندرلشدر (شباط ۹۸). اون آلتنجی سواری لواسی قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر (حزیران ۹۹). عهده‌سنه فریقلق رتبه‌سی توجیهیله وزنه ولاهیجان قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر (کانون اول ۳۲۰). بوسوایکنك خدمته قدر قالق اوزره آلتنجی سواری فرقه‌سی قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر (حزیران ۳۲۰). موصل حوالیسنده بولونان قوای متحده قوماندانلغنده بولوندقلری صره‌ده ابراز ایلدکلری آثار نجابت و فداکاریه بناءً رتبه‌لری برنجی فریقلغه ترفیع بیورلمشدر (کانون ثانی ۳۲۳) بوسوده بولنان مشارالیه بغداده عودتله آلتنجی اردو مشیرتی وکالتی ایفایه مأمور بیورلمشدر (تموز ۳۲۴) موصل والیسی قوماندانلغی انضمامیله موصل ولایتی والیلکنه تعیین بیورلمشدر (حزیران ۳۲۵). طلبلرینه بناءً تقاعدلری اجرا قلنمشدر (کانون ثانی ۳۲۶) ایلول ۳۳۰ده قفقاس جبههٔ حربنده اوچنجی اردوده سواری قوماندانلغنه و آل آی صکره عراق جبهه‌سنه تعیین اولونارق درعهده بولوردقلری عشائر قوماندانلغنه سایس تهٔ محاربه‌سنده واصل مرتبهٔ شهادت اولمشلردر.

دیاربکرده دجله نهرنده کلکله نقلیات

جزیره‌ده دجله نهرنده موصله کیدن کلکلر

سلیمانه نظیف

* *

خاقستای محمد فاضل پاشا مرحومك شهادتنه احیای قاضه‌سندن شاعر شیر زهاوی زاده جمیل افندینك الشاد اشدیکی تاریخ بلیغ تامدر:

الموت اذ وطن الابی مهدد
مجد یشایع اوحیاة تخلد
لما لعاه العراق قلت مؤرخا
وفی الشهادة بالعراق محمد
۱۳۳٤

حرفیاً ترجمه‌سی:

عزت نفس صاحبی اولان وطن دوچار تهدید اولنجه موت، یرمجد مؤبد ویا بر عمر مخلددر. للفراق اولوم خبرینی تلغرافیکی زمان تاریخ اولمرق دیدمکه:
محمد عراقده نائل شهادت اولدی!

YAŞAYAN ÖLÜLER

Nişancı Y1 Plevne Taburu K1
Kumandanı Zeyrekli İsmail
Hakkı Efendi (29 Haziran 331)

Y10 T1 K8 Kumandanı
Kıdemli Yüzbaşı
Mehmed Vasfi Efendi
(29 Haziran 331)

Y17 Kumandanı Binbaşı
Hüseyin Bey
(30 Haziran 331)

Topçu Miralayı Mehmed
Said oğlu İskender Bey
Tarih-i şehadeti:
(16 Kânun-ı evvel 330)

Merkez Kumandanlığı
Tabib-i sâbıkı Yüzbaşı
Sinoplu Sefer Efendi
(1 Kânun-ı sânî 330)

Y51 T2 K8 İhtiyat
Mülazım-ı sânîsi Afif Efendi
(2 Kânun-ı sânî 331)

Y20 T2 K2 Mülazım-ı sânî
Hüseyin Hüsni Efendi
(15 Nisan 331)

Y6 T1 K2 Kumandanı
Yüzbaşı Mamuretü'l-Azizli
Hüsnü Fehmi Efendi
(6 Mayıs 331)

Y14 T1 K3 Mülâzım-ı
evvel Trablusgarplı
Muhammed Kemal Efendi
(21 Nisan 331)

Y7 T3 K10 Mülazım-ı sânî
İbrahim Naci Efendi
(8 Haziran 331)

Haleb Jandarma Alayı'nının
Antakya Takım Kumandanı
Mülazım-ı sânî Salih Zeki
Efendi (29 Mayıs 331)

Y 54 T2 K2 Kumandanı
Mülâzım-ı evvel Giritli
Mehmed Kamil Efendi
(25 Temmuz 331)

Mülazım-ı sânî Edirne
Edirneli İbrahim Edhem oğlu
Mustafa Asım Efendi (25
Temmuz 331)

Y87 T2 K8 Mülazım-ı
sânî Sabit oğlu Mehmed
Nihad Efendi
(3 Teşrin-i evvel 330)

Mülazım-ı sânî Edirneli
Emin oğlu Tevfik Efendi
(29 Haziran 331)

Mülâzım-ı evvel Samsunlu
Mehmed oğlu Mustafa
Râmiz Efendi (25 Nisan 331)

ياشايان ئولولر

طوپجى ميرالايى محمد سعيد
اوغلى اسكندر پاك
تاريخ شهادتى: (١٦ كانون اول ٣٣٠)

ى ١٧ قوماندانى يكباشى
حسين پاك
(٣٠ حزيران ٣٣١)

ى ١٠ ط ١ ك ٨ قوماندانى
قدمى يوزباشى محمد وصفى افندى
(٢٩ حزيران ٣٣١)

لشابجى ى ١ پلوڤه طابورى ك ١
قوماندانى زيرەكلى اسماعيل حقى افندى
(٢٩ حزيران ٣٣١)

ى ٦ ط ١ ك ٢ قوماندانى يوزباشى
معمورة العزيزلى حسن فهمى افندى
(٦ مايس ٣٣١)

ى ١٠ ط ٢ ك ٢ ملازم ثانى
حسين حسنى افندى
(١٥ نيسان ٣٣١)

ى ١٠ ط ٢ ك ٨ احتياط ملازم
ثانيسى عفيف افندى
(٢ كانون ثانى ٣١)

مرز قوماندانلغى طوپ سائقى
يوز باشى سينوبلى صفر افندى
(١ كانون ثانى ٣٠)

ى ٥٤ ط ٢ ك ٢ قوماندانى
ملازم اول كريدلى محمد كامل افندى
(٢٥ تموز ٣٣١)

حلب ژاندارمه آلايينك آنطاكيه
ماڤم قوماندانى ملازم ثانى صالح ذكى افندى
(٢٩ مايس ٣٣٠)

ى ٧ ط ٢ ك ١٠ ملازم ثانى
ابراهيم ثابى افندى
(٨ حزيران ٣٣١)

ى ٩٤ ط ١ ك ٣ ملازم اول
طرابلس غربلى محمد كمال افندى
(٢٠ نيسان ٣٣١)

ملازم اول صامسونلى محمد اوغلى
مصطفى رامز افندى
(٢٥ نيسان ٣٣١)

ملازم ثانى ادرنەلى امين اوغلى
توفيق افندى
(٢٩ حزيران ٣٣١)

ى ٨٧ ط ٢ ك ٨ ملازم ثانى
ثابت اوغلى محمد نهاد افندى
(٣ تشرين اول ٣٣٠)

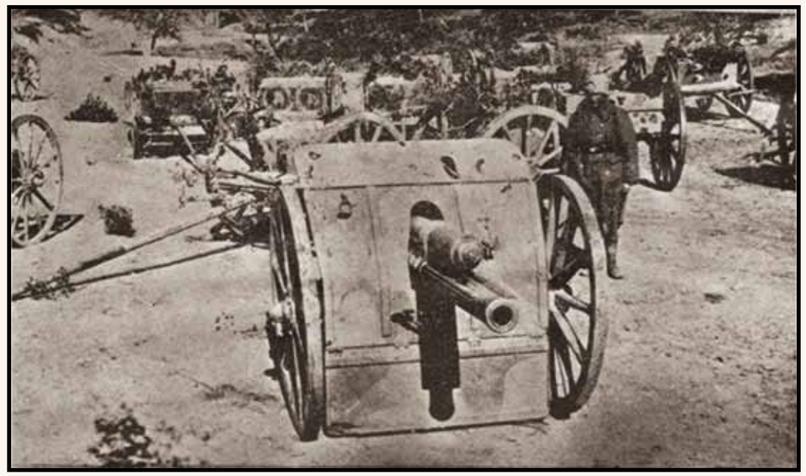

ملازم ثانى ادرنەلى ابراهيم اوغلى
مصطفى حاسم افندى
(٢٥ تموز ٣٣١)

Çanakkale'den düşmanın kaçacağı günü yalnız bir fırkamız cephesine attığı mermiler

Çanakkale'de düşmandan iğtinam etdiklerimizden

Düşmandan sağlam olarak zaptettiğimiz seri ateşli toplardan bir kısım

Düşman siperlerinden toplayıp bir yere depo ettiğimiz mühimmat ve cephanelerin askerlerimize sûret-i tevzîi ve kayd muâmelesi

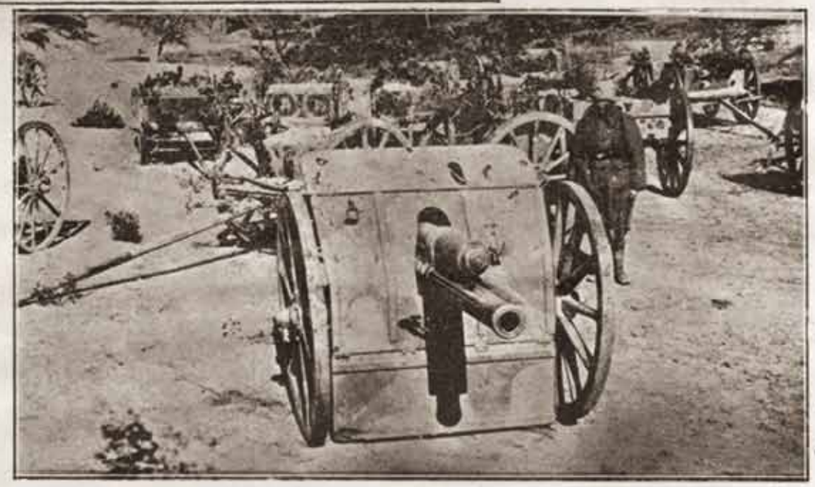

Tekebırnıı'nda: Düşmandan iğtinam ettiğimiz, bisküvit ve konserve sandıklarının kıt'âta nakl ve tevzîi

چناق قلعه‌دن دشمك قاچه‌جنی کونی یالکز بر فرقه‌مز جبه‌سنه آتدیغی مرمیلر

چناق قلعه‌ده دشمندن اغتنام ایتدکلرمزدن

دشمندن صاغلام اوله‌رق ضبط ایتدیکمز سریع آتشلی طوپلردن بر قسم

دشمن سپرلرندن طوپلایوب بر یره ده‌پو ایتدیکمز مهمات وجبخانه‌لرك عسکرلریمزه صورت توزیعی و قید معامله‌سی

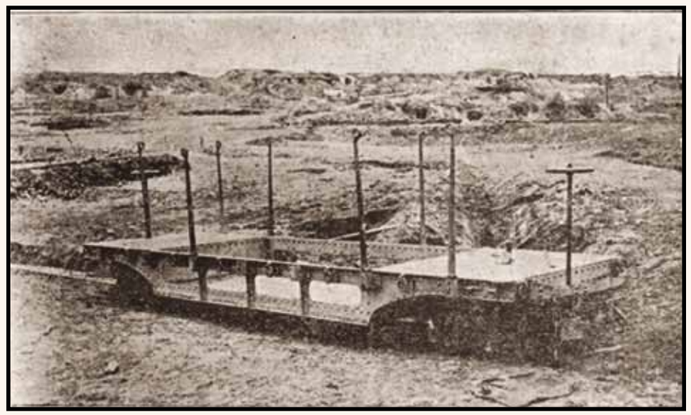
تکه برونده: دشمندن اغتنام ایتدیکمز پیسکویت وقونسرو وصندوقلرینك قطعاته نقل وتوزیعی

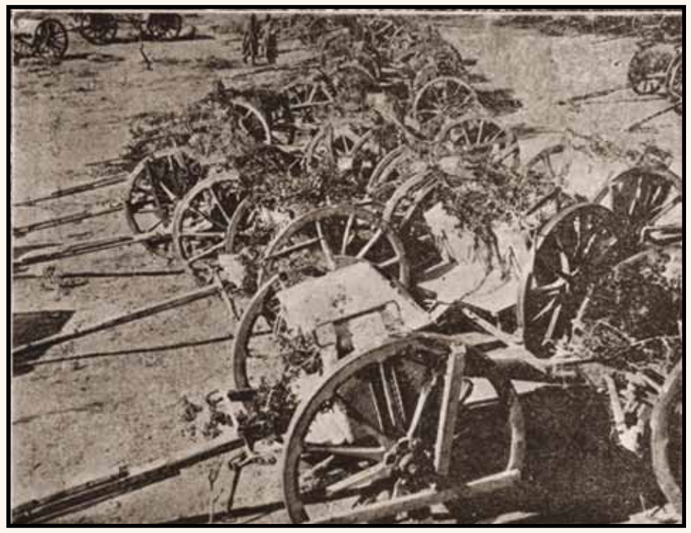

Seddülbahir'de düşmanın barınamayıp terk etdiği mahfuz liman ve iskeleleri

(1) Seddülbahir sahasının deniz cihetinden görünüşü

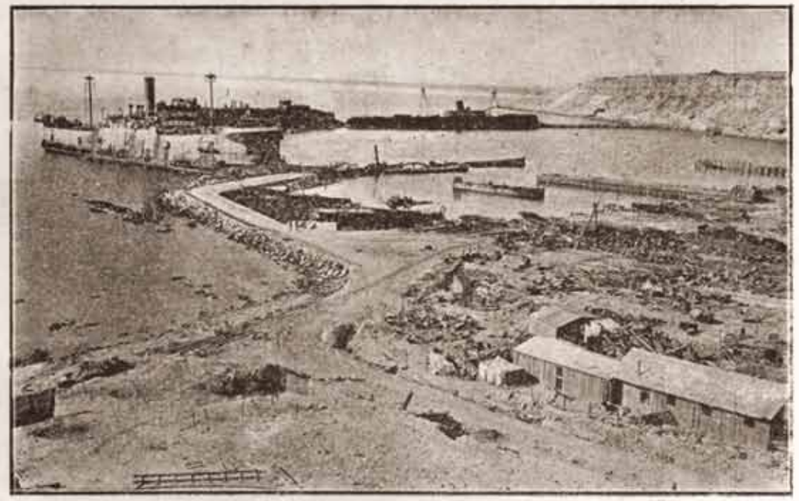

1- Seddülbahir'de iğtinam etdiğimiz milyonlarca arpa çuvallarından bir yığın.

2- "Dekovil hattında kullandıkları nakliyat arabaları"

3- İğtinam olunan toplar ve cebhane arabaları.

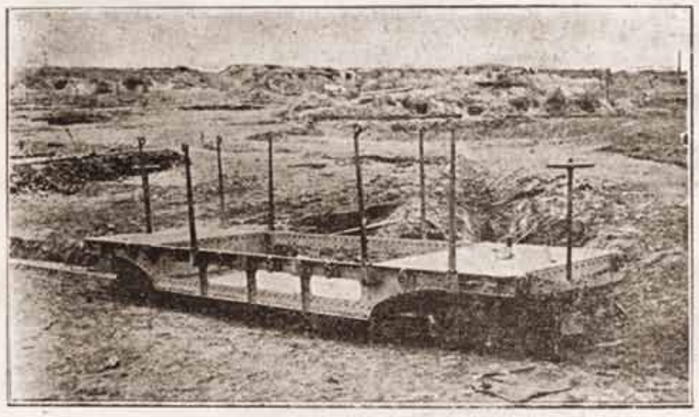

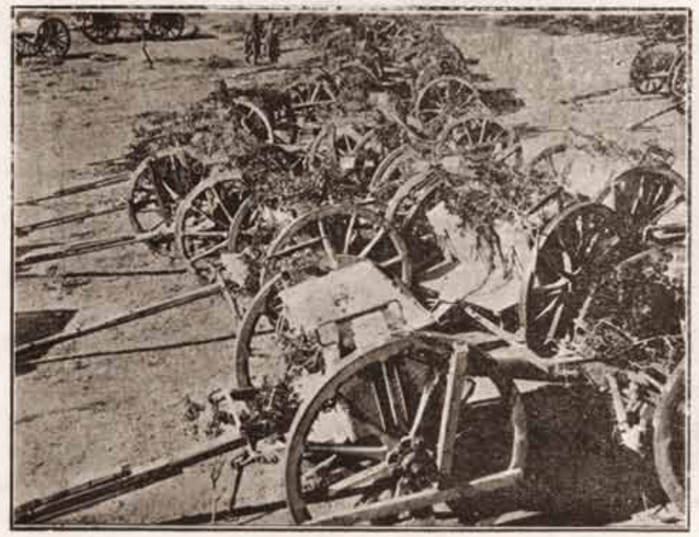

سدالبحرده دشمنك بارينه‌مبوب ترك ايتديكى محفوظ ليمان و اسكله‌لرى

۱۱۰

۱۱۰ سدالبحر ساحه‌سنك دكز جهتندن كورونيشى

۱ — سد البحرده اشتغال ايتديكمز مليونلرجه آرپه چوالرندن بر يغين .

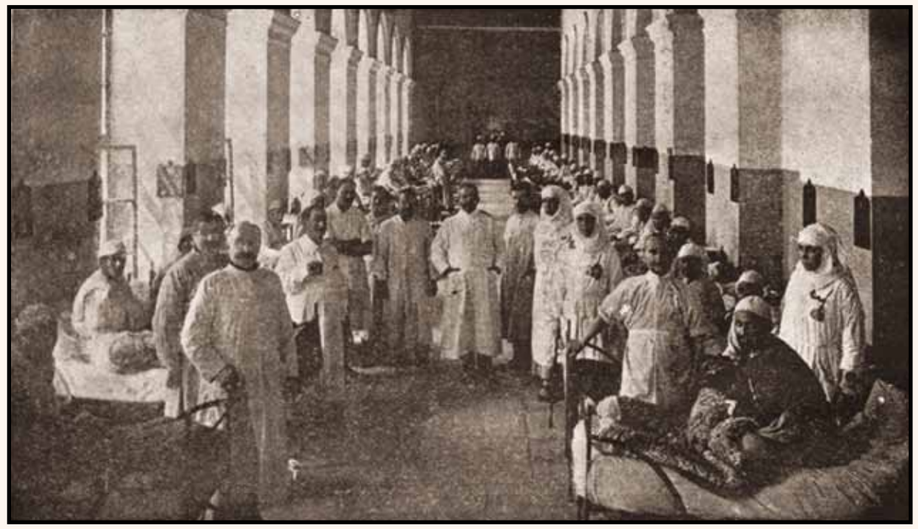
۲ — ده‌قوويل خطنده قوللاندقلرى نقليات آرابه‌لرى

۳ — اغتنام اولنان طوپلر وجبخانه ارابه‌لرى .

1- Mülazım-ı evvel Nazım Efendi
2- Yüzbaşı Hikmet Efendi
3- Doktor Alaeddin Efendi
4- Yüzbaşı Mehmed Rahmi Efendi
5- Doktor Şükrü Bey
6- Mülazım-ı evvel Ömer Vehbi Efendi
7- Yüzbaşı Bedri Efendi

Almanya kaplıcalarında tedavide mecruh zabitanımızın, mecrûh Alman ve Avusturya zâbitleriyle musahabeleri

8- Kaimmakam Servet Bey
9- Mülazım Şevket Efendi
10- Doktor İhsan Arif Bey

Taşkışla Hilal-i Ahmer hasta-hanesinde mecruh gazilerimiz ve hasta-hane heyeti

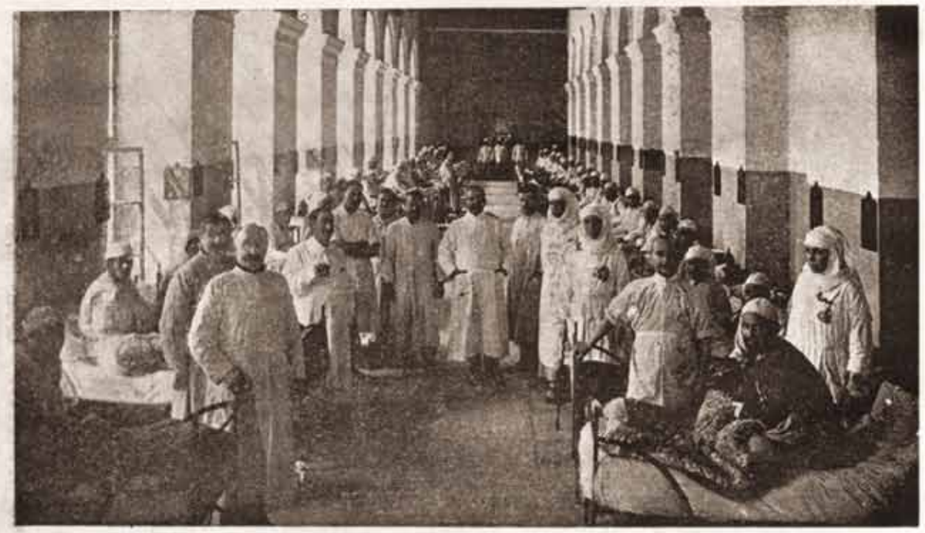
Arıburnu'nda Kocadere'de şimâl grubu on altıncı fırka ağır mecrûhin hasta-hanesi

١ — ملازم اول ناظم افندى
٢ — يوزباشى حكمت افندى
٣ — دوقتور علاء الدين افندى
٤ — يوز باشى محمد رحمى افندى
٥ — دوقتور شكرى بك
٦ — ملازم اول عمر وهبى افندى
٧ — يوز باشى بدرى افندى

آلمانيا قاپلىجه‌لرنده تداويده مجروح ضابطانمزك، مجروح آلمان و آوسترياضابطلريله مصاحبه‌لرى

٨ — قائمقام ثروت بك
٩ — ملازم شوكت افندى
١٠ دوقتور احسان عارف بك

طاش قشله هلال احمر خسته خانه‌سنده مجروح غازيلرمزو خسته خانه هيئتى

آرى برونده قوجه دره‌ده شمال غربى اون آلتنجى فرقه آغير مجروحين خسته خانه‌سى

Son defa Ruslardan alınan esirlerden bir grup

arkasından mecruhen yere indirilen İngiliz tayyarecilerinden zabit vekili D. M. Branson.

3- Avustralya fırkası T16'dan ayağından mecruh İngiliz neferi Don.

1-Anafartalar'da ayağından mecruh düşen Hindistan ordusuna mensub İngiliz Yüzbaşısı Davoz.

2- Çanakkale'de bir hevaî muharebe neticesinde tayyaresiyle birlikde

Kafkas ve Çanakkale harp cephelerinde alman esir kâfilelerinden

صوك دامه روسلردن آلنان اسيرلردن بر قروب

۱ ـ آناقارطه لرده آياغندن مجروح دوشن هندستان اردوسنه منسوب انكليز يوز باشيسى داووز.
۲ ـ چناق قلعه ده بر هوائى محاربه نتيجه سنده طياره سيله برلكده آروه سندن مجروحاً يره اينديريلن انكليز طياره جيلرندن ضابط وكيلى د. م برانسون.
۳ ـ اوسترالیا فرقه‌سى ط ۱۶ دن آياغندن مجروح انكليز نفرى دون.

قافقاس وچناق قلعه حرب جبهه‌لرنده آلنان اسرا قافله‌لرندن

یل — ۱

حربمجموعه‌سی

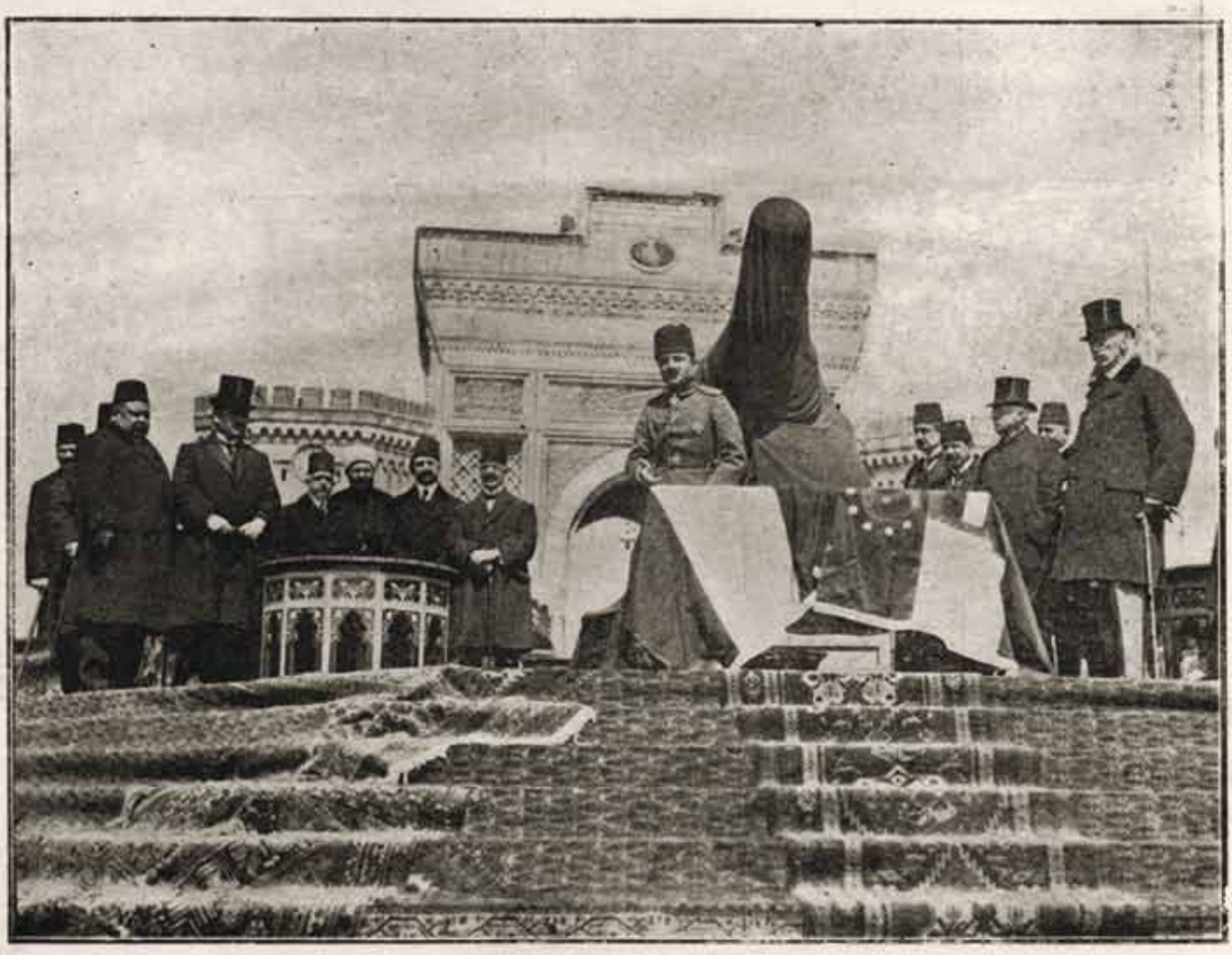
صایی — ۷

جمازی الاخر ۱۳۳٤ | فیضانی: ۲۰ پاره | مارت ۱۳۳۲

استانبول و ولایات ایچون پوسته اجرتیده داخل اولدیغی حالده بر یلق اشتراك بدلی ۱۵ غروش

اداره‌خانه: استانبول — جغالوغلی قاپالی قرون سوقاقی نومرو ٦ (تلفون ۱۸۰٤)

اوده‌سه کونده برجیقار عسکر ومحاربه دن بحث ایدر رساله مصوره

« خاطرهٔ جلادت » طوپی

صاغدنه یولنانلر: شهزاده مجید وعمر حلمی افندیلر حضرتلیله شیخ الاسلام، وصدراعظم پاشا، بولغارستان سفیری، خارجیه ناظری خلیل بك، زراعت ناظری لسیمی بك
صولنده یولنانلر: «صاغدن صیرا ایله» آلمانیا سفیری قونت‌مه‌تزیخ، نوسترپا سفیری مارکی پالاوچینی جنابلری، حاجی عادل بك، مدحت شکری بك، پولیس مدیری مدری بك،

بایزید میدانه وضع اولنان طوپك رسم کشاندہ باش قوماندان وکیلی طرفندن نطق ایراد اولنورکن